

Advies nr 26/2017 van 24 mei 2017

Betreft: Adviesaanvraag inzake een voorontwerp van besluit van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap *betreffende mobiliteitshulpmiddelen* (CO-A-2017-017)

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (hierna de "Commissie");

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna WVP), inzonderheid artikel 29;

Gelet op het verzoek om advies van de heer Antonios Antoniadis, minister van Gezondheid en Sociale Aangelegenheden van de Duitstalige Gemeenschap ontvangen op 31/03/2017;

Gelet op het verslag van de heer Yves Roger;

Brengt op 24 mei 2017 het volgend advies uit:

Voorafgaande algemene opmerking

De Commissie vestigt er de aandacht op dat er recent nieuwe Europese regelgeving inzake de bescherming persoonsgegevens werd uitgevaardigd: de algemene Verordening betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en de Richtlijn voor Politie en Justitie. Deze teksten verschenen in het Europese Publicatieblad van 4 mei 2016¹.

De verordening, meestal GDPR (General Data Protection Regulation) genaamd, is van kracht geworden twintig dagen na publicatie, nl. op 24 mei 2016 en wordt, twee jaar later, automatisch van toepassing: 25 mei 2018. De richtlijn voor politie en justitie moet via nationale wetgeving omgezet worden tegen uiterlijk 6 mei 2018.

Voor de Verordening betekent dit dat vanaf 24 mei 2016, en gedurende de termijn van twee jaar voor de tenuitvoerlegging, op de lidstaten enerzijds een positieve verplichting rust om alle nodige uitvoeringsbepalingen te nemen en anderzijds ook een negatieve verplichting, de zogenaamde "onthoudingsplicht". Laatstgenoemde plicht houdt in dat er geen nationale wetgeving mag worden uitgevaardigd die het door de Verordening beoogde resultaat ernstig in gevaar zou brengen. Ook voor de Richtlijn gelden gelijkaardige principes.

Het verdient dan ook aanbeveling om desgevallend nu reeds op deze teksten te anticiperen. En het is in de eerste plaats aan de adviesaanvrager(s) om hier rekening mee te houden in zijn (hun) voorstellen of ontwerpen. De Commissie heeft in onderhavig advies, in de mate van het mogelijke en onder voorbehoud van mogelijke bijkomende toekomstige standpunten, alvast gewaakt over de hoger geschetste negatieve verplichting.

¹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)

Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=OJ:L:2016:119:TOC>

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/?uri=OJ%3AL%3A2016%3A119%3ATOC>

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De minister van Gezondheid en Sociale Aangelegenheden van de Duitstalige Gemeenschap (hierna de aanvrager), verzoekt om het advies van de Commissie aangaande een voorontwerp van besluit van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap *betreffende mobiliteitshulpmiddelen* (hierna het voorontwerp van besluit).

Context

2. Het voorontwerp van besluit geeft uitvoering aan artikel 8, tweede lid; artikel 9; artikel 10, artikel 18, §1, en artikel 45, tweede lid van het decreet van 13 december 2016 *tot oprichting van een Dienst van de Duitstalige Gemeenschap voor zelfbeschikkend leven*.
Op 21 september 2016 verstrekke de Commissie met betrekking tot het voorontwerp van voormeld decreet een gunstig advies met opmerkingen², waarbij o.m. werd gesuggereerd om een gebeurlijk uitvoeringsbesluit ter precisering van de te verwerken persoonsgegevens in het kader van de bevordering en ondersteuning van een zelfbeschikkend leven eveneens voorafgaandelijk voor advies aan de Commissie voor te leggen.
3. Het voorontwerp van besluit regelt de wijze waarop de Dienst van de Duitstalige Gemeenschap voor zelfbeschikkend leven, bejaardentehuizen en rust- en verzorgingstehuizen mobiliteitshulpmiddelen kunnen verstrekken (of subsidiëren) aan personen die een beperking van mobiliteit hebben of dreigen te hebben; meer bepaald de procedures die daarbij moeten worden gevolgd en de verwerking van persoonsgegevens van deze personen die daarmee gepaard gaat. Het voorontwerp van besluit voorziet dienaangaande eveneens in een klachten- en beroepsprocedure.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Doeleinden, rechtmatigheid en proportionaliteit van de verwerking

4. Overeenkomstig artikel 4, §1, 2°, WVP, kunnen persoonsgegevens slechts ingezameld worden voor welbepaalde uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden. De terzake in te zamelen persoonsgegevens moeten toereikend en terzake dienend zijn en niet overmatig ten opzichte van de doeleinden van de verwerking en dit in navolging van artikel 4, §1, 3°, WVP.

² Advies nr. 47/2016 van 21 september 2016 inzake een voorontwerp van decreet tot oprichting van een Dienst van de Duitstalige gemeenschap voor zelfbeschikking in het dagelijks leven.

a. Wat het doeleinde 'behandeling aanvraag verstrekking mobiliteitshulpmiddel' betreft

5. Zoals hiervoor reeds aangegeven regelt het voorontwerp van besluit de wijze waarop de Dienst van de Duitstalige Gemeenschap voor zelfbeschikkend leven, bejaardentehuizen en rust- en verzorgingstehuizen mobiliteitshulpmiddelen³ kunnen verstrekken (of subsidiëren) aan personen die een beperking van mobiliteit hebben of dreigen te hebben.

In het kader van de behoefteanalyse en behandeling van de aanvraag tot verstrekking van een mobiliteitshulpmiddel moeten een aantal persoonsgegevens (waaronder ook gevoelige gezondheidsgegevens in de zin van artikel 7 WVP) van de aanvrager/gebruiker worden verzameld en verwerkt met het oog op het formuleren van een aanbeveling omtrent de vraag of en welk mobiliteitshulpmiddel aan de gebruiker moet worden verstrekt en omtrent de vraag of de aankoop van een mobiliteitshulpmiddel moet worden gesubsidieerd, dan wel of het mobiliteitshulpmiddel moet worden uitgeleend (zie artikelen 14 en 15 voor wat de standaardhulpmiddelen⁴ betreft, artikelen 24 en 25 voor wat de aanpasbare hulpmiddelen⁵ betreft en artikelen 32 en 33 voor wat de hulpmiddelen op maat⁶ betreft, van het voorontwerp van besluit).

6. De Commissie stelt vast dat voormelde doeleinden voor gegevensinzameling uitdrukkelijk zijn omschreven en op zich rechtmatig en gewettigd voorkomen in het kader van artikel 7, §2, e) en j), WVP.
7. Artikel 14 van het voorontwerp van besluit beschrijft de concrete persoonsgegevens die kunnen worden verzameld en verwerkt in het kader van de behandeling van een aanvraag tot verstrekking van een mobiliteitshulpmiddel; het betreffen:
- identiteits- en contactgegevens van de gebruiker, waaronder diens Rijksregisternummer;
 - identiteits- en contactgegevens van de vertegenwoordiger van de gebruiker;

³ Onder 'mobiliteitshulpmiddelen' moet worden verstaan: *"medische hulpmiddelen die volgens de ISO 9999-norm als technische hulpmiddelen worden beschouwd en speciaal bestemd zijn om de lichamelijke mobiliteit van gebruikers te ondersteunen. Mobiliteitshulpmiddelen hebben tot doel een mobiliteitsbeperkend letsel, een mobiliteitsbeperkende vaardigheidsstoornis of een mobiliteitsbeperkende beperking van de gebruiker te verhinderen, te compenseren, te verlichten of te neutraliseren.* (zie artikel 2, 1° van het voorontwerp van besluit)

⁴ Een standaardhulpmiddel is een mobiliteitshulpmiddel dat niet aangepast moet worden aan de behoeften van de gebruiker. (zie artikel 2, 2°, van het voorontwerp van besluit)

⁵ Een aanpasbaar hulpmiddel betreft een mobiliteitshulpmiddel dat via standaardopties aan de behoeften van de gebruiker kan worden aangepast. (zie artikel 2, 3°, van het voorontwerp van besluit)

⁶ Een hulpmiddel op maat is een mobiliteitshulpmiddel dat niet via standaardopties, maar door vervaardiging op maat kan worden aangepast aan de individuele behoeften van de gebruiker en die enkel en alleen voor gebruik door de betrokken gebruiker bestemd zijn. (zie artikel 2, 4°, van het voorontwerp van besluit)

- de vermelding of de gebruiker aangesloten is bij een buitenlandse verzekering⁷;
 - gezinssamenstelling en familiale situatie;
 - opsomming en beschrijving van de hobby's en interesses;
 - aard en beschrijving van de aandoening of beperking die de mobiliteit beperkt en de daarmee verbonden risicofactoren;
 - opsomming van de activiteiten die door de aandoening of beperking niet meer zelfstandig kunnen worden uitgevoerd;
 - beschrijving van het verloop van de dag, wat mobiliteit betreft;
 - bekwaamheden en vaardigheden die voor de mobiliteit noodzakelijk zijn.
8. De Commissie stelt vast dat voormelde persoonsgegevens terzake dienend en niet overmatig voorkomen, uitgaande van het doeleinde (het beoordelen van de mobiliteitsbehoefte van de betrokkene en de verstrekking of subsidiëring van het gepaste mobiliteitshulpmiddel) waarvoor ze worden verkregen en verwerkt en dienvolgens in overeenstemming zijn met artikel 4, §1, 3°, WVP.
9. De Commissie merkt wel op dat, hoewel het Rijksregisternummer een geschikt instrument is om een gebruiker eenduidig en correct te identificeren, het gebruik ervan, krachtens artikel 8 van de wet van 8 augustus 1983 *tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen* (hierna WRR) is onderworpen aan een voorafgaande machtiging door het Sectoraal comité van het Rijksregister.
- De Dienst van de Duitstalige Gemeenschap voor zelfbeschikkend leven zal dan ook, alvorens een aanvang te nemen met het effectief gebruik van het Rijksregisternummer, de nodige stappen zetten met het oog op het bekomen van voormelde machtiging.⁸
- De Commissie wijst er bovendien op dat eenieder die gemachtigd wil worden het Rijksregisternummer te gebruiken artikel 10 WRR moet naleven en een consulent inzake informatieveiligheid en bescherming van de persoonlijke levenssfeer moet aanstellen, waarvan de identiteit zal moeten worden meegedeeld aan het Sectoraal comité van het Rijksregister. Daarenboven kan dit Comité elke gemachtigde verzoeken om periodiek een evaluatieformulier in verband met de informatiebeveiliging in te vullen.

⁷ In artikel 11 van het voorontwerp van besluit wordt voorzien dat de Dienst van de Duitstalige Gemeenschap voor zelfbeschikkend leven enkel die kosten voor het verstrekken van mobiliteitsmiddelen draagt, die niet worden gedragen door een buitenlandse verzekering. De aanvrager/gebruiker moet de Dienst terzake informeren.

⁸ Zie hiervoor: <https://www.privacycommission.be/nl/machtigingsprocedure-rr>.

b. Wat het doeleinde 'klachten- en beroepsprocedure' betreft

10. In artikel 38 e.v. van het voorontwerp van besluit wordt voorzien in een klachten- en beroepsprocedure die een aanvrager/gebruiker met betrekking tot het al dan niet verstrekken van (subsidie voor) een mobiliteitshulpmiddel bij de Dienst van de Duitstalige Gemeenschap voor zelfbeschikkend leven kan instellen.
11. Artikel 39 van het voorontwerp van besluit beschrijft de concrete persoonsgegevens die moeten worden verstrekt bij het instellen van klacht of beroep met betrekking tot de beslissing omtrent een aanvraag tot verstrekking van een mobiliteitshulpmiddel; het betreffen:
- identiteits- en contactgegevens van de gebruiker;
 - dossiernummer van de aanvraag van de gebruiker en aard en inhoud van de inlichtingen en documenten die de gebruiker terzake meedeelde;
 - reden van de klacht;
 - plaats en datum;
 - handtekening van de gebruiker.
12. De Commissie stelt vast dat voormelde persoonsgegevens terzake dienend en niet overmatig voorkomen (artikel 4, §1, 3°, WVP) met het oog op de correcte afhandeling van een klachten- en beroepsprocedure, welke als rechtmatig en gewettigd verwerkingsdoeleinde kan worden weerhouden (artikel 7, §2, e), WVP).
13. De Commissie merkt wel op dat het toekomt aan de Dienst van de Duitstalige Gemeenschap voor zelfbeschikkend leven op het aan de gebruikers te bezorgen klachtenformulier vooraf die gegevens in te vullen waarover de Dienst reeds beschikt, zodat deze niet opnieuw bij de betrokkene moeten worden opgevraagd of door de betrokkene moeten worden verstrekt.

2. Bewaartermijn van de gegevens

14. Krachtens artikel 4, §1, 5° WVP mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of verder verwerkt.
15. Artikel 14, in fine, van het voorontwerp van besluit stipuleert dat de in randnummer 7 opgesomde persoonsgegevens zullen worden bewaard gedurende *"de periode waarin de gebruiker beroep doet op de verstrekking van mobiliteitsmiddelen, onverminderd andere wettelijke, decretale of reglementaire bepalingen die eventueel in een langere bewaringstermijn voorzien"*.

16. De Commissie stelt vast dat voormelde bepaling inzake de maximale bewaartermijn van de ingezamelde persoonsgegevens (waarvan het merendeel gevoelige gezondheidsgegevens betreft) uitermate ruim en vaag is, waardoor de betrokkene geen enkele indicatie heeft omtrent de concrete maximale bewaartermijn die voor zijn persoonsgegevens zal worden gehanteerd. De Commissie dringt er dan ook op aan dat aan deze lacune wordt verholpen, zoals zij ook reeds deed in randnummer 17 van haar advies nr. 47/2016 van 21 september 2016 betreffende het voorontwerp van kaderdecreet (zie voetnoot 2).
Voor zover het onmogelijk zou zijn een concrete maximale bewaartermijn vast te leggen, dienen minstens concrete criteria te worden aangereikt die toelaten deze termijn te bepalen.
17. De Commissie stelt vast dat met betrekking tot de in het kader van een klachten- en beroepsprocedure ingezamelde persoonsgegevens, opgesomd in randnummer 11, helemaal niets werd voorzien, wat de maximale bewaartermijn betreft. Ook deze lacune moet worden verholpen.

3. Verantwoordelijkheid en beveiligingsmaatregelen

18. Artikel 1, §4, tweede lid, WVP bepaalt dat voor de verwerkingen, waarvan het doel en de middelen door of krachtens de wet zijn bepaald, de verantwoordelijke voor de verwerking diegene is die in het regelgevend document terzake is aangewezen.
19. De Commissie neemt akte van het feit dat artikel 43, §1, van het decreet van 13 december 2017 *tot oprichting van een dienst van de Duitstalige Gemeenschap voor zelfbeschikkend leven*, hetwelk door voorliggend ontwerp van besluit verder wordt uitgewerkt, de Dienst expliciet aanduidt als de verantwoordelijke voor de verwerking in de zin van artikel 1, §4, van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens.
20. Overeenkomstig artikel 7, §4, WVP, dienen persoonsgegevens die de gezondheid betreffen, te worden verwerkt onder de verantwoordelijkheid van een beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg.
De Commissie neemt akte van het feit dat artikel 44 van het decreet van 13 december 2017 *tot oprichting van een dienst van de Duitstalige Gemeenschap voor zelfbeschikkend leven*, hetwelk door voorliggend ontwerp van besluit verder wordt uitgewerkt, expliciet voorziet dat de Dienst, als verantwoordelijke voor de verwerking, een beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg zal tewerk stellen, onder wiens verantwoordelijkheid de verwerking van gezondheidsgegevens zal geschieden.

21. Artikel 16 WVP verplicht de verantwoordelijke voor de verwerking *«de gepaste technische en organisatorische maatregelen [te] treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens (...)»* [en verduidelijkt dat] *«Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek terzake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's»*. Voor een concrete invulling hiervan verwijst de Commissie naar de door haar uitgewerkte aanbeveling⁹ ter voorkoming van gegevenslekken en naar de referentiemaatregelen¹⁰ die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen.
22. Gevoelige persoonsgegevens, waaronder deze betreffende de gezondheid, zijn van aard om strengere beveiligingsmaatregelen te rechtvaardigen. In navolging van artikel 25 van het koninklijk besluit van 13 februari 2001 ter uitvoering van de WVP moet de verantwoordelijke voor de verwerking van dergelijke persoonsgegevens volgende bijkomende veiligheidsmaatregelen nemen:
- de categorieën van personen aanwijzen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;
 - de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de Commissie;
 - ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.
23. De verantwoordelijke voor de verwerking dient erop toe te zien dat voormelde beveiligingsmaatregelen te allen tijde worden nageleefd.

III. BESLUIT

24. Gelet op het voorgaande is de Commissie van oordeel dat het voorontwerp van besluit voldoende waarborgen kan bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat bijkomend wordt voorzien in een maximale

⁹ Zie: http://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/aanbeveling_01_2013.pdf.

¹⁰

Zie: http://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/referentiemaatregelen_voor_de_beveiliging_van_elke_verwerking_van_persoonsgegevens_0.pdf.

bewaartermijn van de in het kader van de onderscheiden doeleinden ingezamelde en verwerkte persoonsgegevens van aanvragers/gebruikers van mobiliteitshulpmiddelen (zie randnummers 16 en 17).

OM DEZE REDENEN

Brengt de Commissie een gunstig advies uit aangaande het voorontwerp van besluit van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap *betreffende mobiliteitshulpmiddelen* en dit op voorwaarde dat de opmerkingen waarvan sprake in randnummers 16 en 17 bijkomend worden geïntegreerd.

De Wnd. Administrateur,

De Voorzitter,

(get.) An Machtens

(get.) Willem Debeuckelaere